

Toplantı : 6
Dönem : 1

CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 967

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporu (Millet Meclisi 1/396; Cumhuriyet Senatosu 1/801)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/591 - 4082

3 . 7 . 1967

Millet Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 1 . 7 . 1967 tarihinde kararlaştırılan «Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

G E R E K Ç E

Yurt kalkınmasında elektrik enerjisinin çok önemli bir yer tuttuğu malumdur. Gerek halkımızın yaşama seviyesinin geliştirilmesi, gerekse endüstrileşme ile ilgili faaliyetlerimizin daha verimli olabilmesi için beliren ihtiyaçları karşılayabilecek enerji istihsalinin artırılmasındaki mutlak zaruret her sahada kendisini göstermektedir. Kalkınma çabaları içinde olan memleketimiz için, mevcut imkânlardan faydalanarak enerji problemlerinin biran evvel realize edilmesinin vazgeçilmez hayati bir dâva mahiyetini almış olduğunda hiç şüphe yoktur.

Yapılan hesaplara göre halen enerji tüketimi 5,5 milyar kilovat saat civarında bulunmaktadır. Gün geçtikçe hızla artan bu ihtiyacın 1968 yılında 6,97, 1972 yılında 10,77 ve 1977 yılında ise 18 milyar kilovatsaate ulaşacağı tahmin edilmektedir. Süratle gelişen bu ihtiyaç muvacehesinde lüzumlu tedbirlerin alınmasındaki âcil zarureti bilhassa işaret etmek icabeder.

Bu tedbirler cümlesinden olarak bir taraftan Keban ve Gökçekaya gibi büyük tesisler de dâhil olmak üzere memleketimizin çeşitli bölgelerinde enerji üretim ve dağıtım tesisleri üzerinde çalışılırken diğer taraftan müstakbel inşaat faaliyetlerine geçebilmek için kurulacak yeni tesislerin plânlamaları üzerinde yoğun bir gayret harcanmaktadır.

Halen inşalarına başlanmış olan Keban ve Gökçekaya baraj ve hidro elektrik tesisleri 1971 - 1975 yılları arasında Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılayabilecek bir güce sahibolacaklardır. Bu tesislerin programlarına göre 1970 yılı sonuna doğru hizmete girmeleri gerekmektedir.

Filhakıka; belirtilen bu tarihlerde sözü edilen tesislerin servise girmemesi halinde enerji ihtiyacının karşılanmasında büyük bir boşluk meydana gelebileceği ve memleketin sanayi sektöründe ele alınacak yatırımlarda büyük ölçüde aksamalar olabileceği gibi dolayısıyla plânlı kalkınma devresinden beklenen % 7 kalkınma hızını da önemli derecede etkileyeceği bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır.

Programına göre Keban barajı inşaatına halen süratli bir tempo ile devam edilmektedir. 1967 yılı Ekim ayında Fırat nehri, yapılacak derivasyonla tarihî mecrasından çevrilerek derivasyon tünellerine akıtılacaktır. Böylece anagövde inşaatı ile ilgili faaliyete başlanmak imkânı sağlanmış olacaktır.

Diğer taraftan zamanında ikmal edileceği anlaşılan barajın göl sahasında rilokasyonu yapılacak köprü, karayolu, demiryolu, NATO boru hattı ve muhtelif telefon hatlarının yeni lokasyonları ile ilgili çalışmalar da ikmal edilmiş ve 1967 yılında yapılacak işler kesin olarak tesbit edilmiş bulunmaktadır. Buna göre ilgili idareler 1967 programlarına dâhil işlere süratle devam etmektedirler.

Bundan başka bu projenin ihtiyacı olan dış finansman Almanya, Fransa ve İtalya hükümetleri ile Avrupa Yatırımlar Bankası ve Milletlerarası Kalkınma Teşkilâtı gibi müesseselerle yapılan anlaşmalar sonunda sağlanmış ve bu krediler de işlemeye başlamıştır.

Ancak, 1967 malî yılı bütçesi ile alman tahsisattan Keban Barajının iç ödenek ihtiyacı için ayrılmış olan 63 226 000 liralık ödeneğin bütün bu ihtiyaç ve hizmetlere kifayet etmeyeceği anlaşılmış bulunmaktadır.

Hızlı bir tempo içinde inşaatı devam etmekte olan bu barajın zamanında ikmali ve programın aksamadan yürütülmesi için daha 150 000 000 TL. lik ek ödeneye ihtiyaç bulunduğu tesbit edilmiştir.

Her yönü ile tam bir faaliyet içinde bulunan sözü geçen baraj inşaatının bu tempo ile yürütülmesi ve muhtemel bir aksaklığa mahal verilmemesi için lüzum görülen ek ödeneğin sağlanması zaruri ve âcil bir ihtiyaç olarak kendisini göstermiş bulunmaktadır.

Diğer taraftan bu tesiste kullanılmak üzere dış kaynaklardan sağlanan krediler için yapılan anlaşmalarda projelerin tahakkukuna lüzumlu iç finansmanın kendi kaynaklarımızdan zamanında karşılanacağı hususu ön şart olarak kabul edilmiştir. Bu şart yerine getirilmediği takdirde dış kredilerin kesilebileceği yine bu anlaşmaların hükümleri icabındandır.

Bütün bu şartlar göz önünde bulundurularak lüzumlu ek ödeneğin temini Yüksek Plânlama Kurulunda kabul edilmiştir.

Bu ödenek, yıl içinde yapılacak tasarruflarla karşılanacaktır.

Bütçe Karma Komisyonu raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

5. 7 . 1967

Bütçe Karma Komisyonu

Esas No. : 1/376

Karar No. : 75

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 Yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştiraki ile incelendi ve görüşüldü :

Tasarının gerekçesinden ve alınan bilgilerden Keban ve Gökegekaya Baraj ve Hidro - elektrik tesislerinin programlarına göre 1970 yılı sonuna doğru hizmete girmeleri gerekmektedir.

Programına göre Keban Barajı inşaatı süratli bir tempo ile devam etmekte, 1967 Ekim ayında Fırat nehri, yapılacak derivasyonla tarihî mecrasından çevrilerek, derivasyon tünellerinden akıtılacak ve ana gölde inşaatına başlanmak imkânına kavuşulacaktır. Diğer taraftan göl sahasında rilokasyonu yapılacak köprü, karayolu, boru ve telefon hatları lokasyonları ikmal edilerek 1967 yılına ait işler süratle devam etmektedir.

Projenin dış finansman ihtiyacı Almanya, Fransa ve İtalya Hükümetleri ile Avrupa Yatırımlar Bankası ve Milletlerarası Kalakınma Teşkilâtı gibi müesseselerle yapılan anlaşmalarla sağlanmış ve krediler işlemeye başlamıştır.

Ancak 1967 bütçesiyle alınan 63 226 000 liralık ödeneğin ihtiyaca yetmiyeceğinden, barajın zamanında ikmâli ve programın aksamadan yürütülmesi için 150 000 000 lira ek ödenğe ihtiyaç bulunduğu anlaşılarak, komisyonumuz tasarıyı yerinde görmüş, ancak verilen bir takrirle 1 nci maddenin ikinci paragrafı olan (bu madde altına (Bu ek ödenek Keban Barajı giderleri dışında harcanamaz.) ibaresi eklenmiştir.) cümlesi metinden çıkarılmak suretiyle değiştirilerek, diğer maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Aydın <i>İ. Sezgin</i>	Başkan V. Aydın <i>İ. C. Ege</i>	Sözcü Sakarya <i>N. Bayar</i>	Kâtip Bolu <i>H. İ. Cop</i>
Adryaman <i>M. A. Atalay</i>	Ankara İ. Seçkin İmzada bulunamadı.	Uşak <i>O. Dengiz</i>	Giresun <i>İ. E. Kılıçoğlu</i>
Gümüşane <i>S. Savacı</i>	İstanbul S. Aren İmzada bulunamadı.	İstanbul <i>N. Eroğan</i>	İstanbul <i>O. Gümüsoğlu</i>
İzmir <i>İ. Gürsan</i>	Kayseri <i>A. A. Hacıpaşaoğlu</i>	Kütahya <i>M. Erez</i>	Nevşehir <i>A. B. Numanoğlu</i>
Ordu <i>A. H. Onat</i>	Rize <i>E. Y. Akçal</i>	Tabii Üye <i>S. Küçük</i>	Tabii Üye <i>M. Özgünes</i>
	Trabzon <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Trabzon <i>A. R. Uzuner</i>	

HÜKÜMET TASARISI

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin 22.000 nci (Yapı, tesis ve büyük onarım giderleri) bölümünün 22.411 nci (Yapı, tesis ve büyük onarım giderleri, «304 200 000 liralık kısmı proje kredisi ile temin edilen malzeme ve imkânın mahsubu için olup nakden harcanamaz.») maddesine (150 000 000) lira ek ödenek verilmiştir.

Bu madde altına (Bu ek ödenek Keban barajı giderleri dışında harcanamaz.) ibaresi eklenmiştir.

BÜTÇE KARMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/2) işaretli cetvelin 22.000 nci (Yapı, tesis ve büyük onarım giderleri) bölümünün 22.411 nci (Yapı, tesis ve büyük onarım giderleri, «304 200 000 liralık kısmı proje kredisi ile temin edilen malzeme ve imkânın mahsubu için olup nakden harcanamaz.») maddesine (150 000 000) lira ek ödenek verilmiştir.

(Hükümet tasarısı)

MADDE 2. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 1967 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin 72.000 nci (Özel gelirler) bölümünün 72.100 (Hazine yardımı) maddesine (150 000 000)lira eklenmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Maliye ve Enerji ve Tabii Kaynaklar bakanları yürütür.

1 . 7 . 1967

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Demirel</i>	<i>S. Öztürk</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Atabeyli</i>	<i>K. Ocak</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>S. T. Müftüoğlu</i>	<i>H. Dincer</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>A. Topaloğlu</i>	<i>F. Sükan</i>
Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
<i>F. Sükan</i>	<i>C. Bilgehan</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>İ. Ertem</i>	<i>O. Alp</i>
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
<i>A. Türkel</i>	<i>V. A. Özkan</i>
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>İ. Tekin</i>	<i>B. Dağdaş</i>
Ulaştırma Bakan	Çalışma Bakanı
<i>S. Bilgiç</i>	<i>A. N. Erdem</i>
Sanayi Bakanı	En. ve Ta. Kay. Bakanı
<i>M. Turgut</i>	<i>R. Sezgin</i>
Turizm ve Ta. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
<i>N. Kürşad</i>	<i>H. Menteseoğlu</i>
	Köy İşleri Bakanı
	<i>T. Tokar</i>

Bütçe Karma Komisyonunun değişikliği

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.